

Cây Lan Ma

Thứ bảy, mừng một tháng 8 vừa qua ông Nguyễn Triệu, một thân hữu hoa lan ở tận Florida đến thăm chúng tôi. Ông mang theo tờ báo The Tampa Tribune ngày 24-7-2009 có mục nói về cây lan ma do Penny Carnathan viết, xin tạm trích dịch một đoạn như sau.

Cây lan ma mọc ở trên một cây thông Cypress đã trụi hết lá trong vùng được bảo vệ Corkscrew Swamp Sanctuary ở Đông Bắc thành phố Naples cách xa lộ 75 khoảng 15 dặm đường. Năm nay cây lan này nở 9 hoa và đã thu hút một số người tới coi. Giờ mở cửa bắt đầu từ 7:30 sáng cho đến 6:30 chiều, giá vào cửa 10\$ cho người lớn.



naplesnews.com

Thực ra muốn xem cây lan này cũng khá nhiều khê diêu vợi, ngoài việc lái xe tới, mua vé vào cửa, nhưng trước khi đi nên gọi số 239-348- 9151 xem lan còn nở hay không. Nơi cây lan mọc cách Blair Audubon Center khoảng 1 dặm, gần bảng số 7. Lan mọc trên cây thông Cypress trụi lá cao 45 feet (15 th) cách xa cầu gỗ, lối đi duy nhất 250 feet (83th) cho nên muốn nhìn cho rõ phải có ống nhòm loại tốt hay viễn vọng kính.



corkscrew.audubon.org

Thông thường những cây lan ma chỉ ra 2-3 hoa và năm có năm không. Cây lan này được phát giác vào năm 2007 khi có người muốn tìm con chim cú. Đây là một cây lan đặc biệt, cây khá lớn, tuổi thọ tính ra khoảng chừng 35 năm, nên ra nhiều hoa và được đặt tên là “Super Ghost”. Năm 2007, cây lan này nở hoa 3 lần trong mùa hè, lần đầu nở 12 hoa, lần thứ hai 10 hoa và lần thứ 3 hoa. Năm 2008, cũng nở ba lần trong mùa Hè. Năm nay, hoa bắt đầu nở vào ngày 7-7 vừa qua lần lượt nở 1-2 chiếc một lần, tổng cộng là 9 hoa. Từ nay tới tháng 10 chắc lan còn nở vài lần nữa.

Cây lan ma mà dân địa phương vẫn gọi là “ghost orchid”, hay cây lan ếch hay nhái “frog orchid” hay lan bướm trắng “white butterfly orchid” có tên khoa học là *Dendrophylax lindenii* với các đồng danh (synonym) như sau:

- *Aeranthes lindenii* (Lindl.) Rchb.f.
- *Angraecum lindenii* (Lindl.) Gard. Chron.
- *Polyrrhiza lindenii* (Lindl.) Cogn.
- *Polyradicion lindenii* (Lindl.) Garay

Ngày nay, nhiều người vẫn còn dùng 2 tên sau cùng.

Giống lan này thường mọc ở miền Nam Florida, Bahamas và Cuba. Đây là một giống phong lan nhỏ, không có lá mà chỉ có bộ rễ khá nhiều. Giống như những chiếc lá, bộ rễ này tiếp thu ánh sáng mặt trời và tạo ra thức ăn nuôi cây. Vào mùa Hè, chùm hoa mọc ra từ chiếc rễ, dài khoảng 2.5-9” hay từ 6 đến 22 phân.

Hoa có thể từ 1-10 chiếc, hình dáng trông giống như con nhái, chiều ngang lớn khoảng 5” (15 phân), nở từ tháng 7 cho tới tháng 10. Hoa tiết ra hương thơm vào ban đêm để quyến rũ giống bướm đêm “Giant Sphinx Moth” tới để hút mật, lấy nhị và vô tình di truyền nòi giống cho cây lan này.



orchidboard.com



blog.hmns.org

Tại vùng Everglades Florida có chừng 1200 cây lan và mỗi năm đã lôi cuốn biết bao nhiêu du khách từ xa đến để nhìn thấy tận mắt cây lan ma này.

Có một điều xin nhắc nhở các bạn yêu lan, cây lan này được liệt vào giống cây được bảo vệ bởi luật pháp của tiểu bang Florida, hơn nữa lại rất khó trồng cho nên chớ có vào rừng mà lấy.

Tuy nhiên bạn nào muốn trồng thử, có thể tại mua tại vườn lan Oak Hill Garden tại Dundee, Illinois website www.oakhillgarden.com giá có \$12.50 một cây được cấy từ hạt với tên *Polyrrhiza lindee*. Không hiểu cây này đã trồng được bao lâu, nhưng từ khi nảy mầm cho đến khi có thể ra hoa phải đòi hỏi một thời gian 7 năm và sau đó có hoa hay không lại là chuyện khác.

Khoảng 10 năm trước đây, chúng tôi có mua một cây thuộc vào cỡ có thể ra hoa (blooming size) nhưng chỉ vài tháng đã chết mặc dầu tưới bằng nước lọc và để trong nhà kính. Có lẽ vì mùa Đông quá lạnh và mùa Hè độ ẩm lại quá thấp.

Theo kinh nghiệm của những người đã trồng thử cây lan này cùng với điều kiện trồng những giống *Chiloschista* đều thuộc loài Vô diệp lan tức là lan không lá.

Cây lan của Oakhill Garden thường thường đã được trồng sẵn trên một miếng gỗ nhỏ, chúng ta chỉ cần cột vào một mảnh vỏ cây (Cork bark) cành nho khô hay cành cam, cành bưởi lớn hơn. Sau đó treo trên miệng một hồ nuôi cá nhỏ (aquarium) phía dưới có đổ chút nước.

Ánh sáng gồm bóng đèn lạnh (Cool) và bóng đèn nóng (Warm) cách xa cây chừng 10-15 phân.

Lan cần một chiếc quạt nhỏ để thay đổi không khí và thoáng gió.

Độ ẩm 70-80% gia tăng bằng một máy bơm nước nhỏ hay bình phun sương.

Nhiệt độ khoảng 86°F (30°C) vào ban ngày và 68°F (20°C) vào ban đêm. Nếu nhiệt độ có thay đổi chút đỉnh cũng không sao, vì lan có thể chịu lạnh tới 45-50°F.

Nên tưới bằng nước lọc (RO), vào mùa Hè tưới mỗi ngày, mùa Thu, Đông tưới hằng tuần và bón với phân 15-30-15 thật loãng 2 tuần một lần. Mùa Thu và mùa Đông ngưng hẳn việc bón phân.

Bạn nào thích trồng những loài lan lạ, xin hãy trồng thử và vui lòng cho chúng tôi biết kinh nghiệm. Xin thành thực cảm ơn trước.

Placentia 8-2009

